

Co je knihovna?

KDO JE KNIHOVNÍK? A PROČ CHCI STUDOVAT ZROVNA
TENTO OBOR?

Martin Krčál

ISKB02 Úvod do knihovnictví, podzim 2024

Harmonogram kurzu

- páteční výuka 14:00-15:30
- exkurze do MZK
  - v rámci výuky

Podmínky ukončení

- ❑ docházka
- ❑ hybridní výuka bez nahrávek
- ❑ písemný test
  - termíny budou vyhlášené v ISu
  - první termín v zápočtovém týdnu
  - znalosti z kurzu, fakta a praxe = aplikace znalostí
  - učte se průběžně!!!

Obsah kurzu

- ❑ Úvodní hodina
  - role knihovníka, informační povolání, postavení knihoven
- ❑ Vývoj knihovnictví v Česku od 1918
  - změny v knihovnictví, trendy, budoucnost
- ❑ Koncepce rozvoje knihoven
  - popis koncepce, orientace na služby pro uživatele, fondy, financování, legislativa
- ❑ Legislativa
  - zákony, vyhlášky, nařízení a normy platné pro knihovny

Obsah kurzu

□ Systém knihoven

- rozdělení knihoven, funkce knihoven, rozdílné potřeby

□ Knihovnické procesy

- akvizice, katalogizace, proces půjčování, digitalizace, ochrana fondu, využití technologií,...

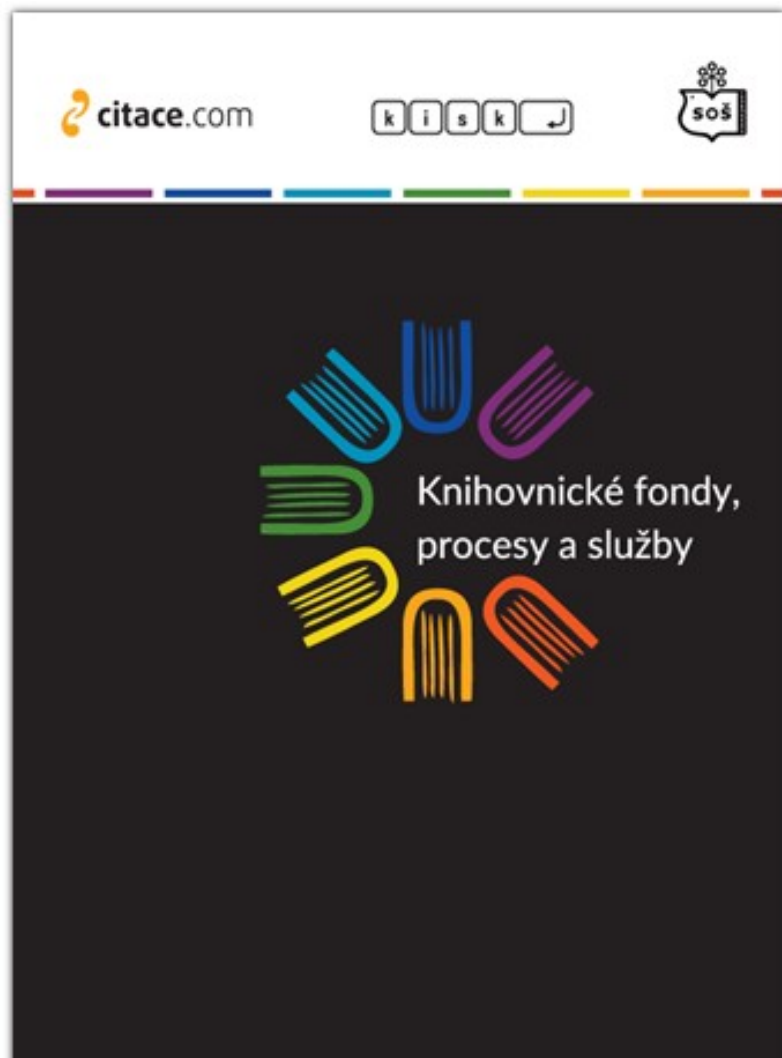
□ Knihovnické a informační služby,

- výpůjční, reprografické, rešeršní, meziknihovní,...
- informační vzdělávání, regionální funkce,...

Obsah kurzu

- Typologie dokumentů
  - rozdělení dokumentů a jejich identifikace
- Veřejné knihovny a jejich funkce
  - k čemu jsou veřejné knihovny, jaká je jejich role ve společnosti, čím jsou specifické např. základní, akademické, podnikové...
- Budoucnost knihoven?
  - Mají knihovny nějakou budoucnost? Jak budou vypadat? Jaké služby budou nabízet? Jak je ovlivní nové technologie? A co na to AI?

Učebnice ke studiu

Knihovnické fondy, procesy a služby

Autoři: Martin Krčál, Pavla Kovářová, Pavlína Mazáčová, Iva Zadražilová a Klára Masařová

Místo: Brno

Vydavatel: Citace.com

Rok vydání: 2018 a 2024 (upravená verze)

Stran: 127

Kde koupit:

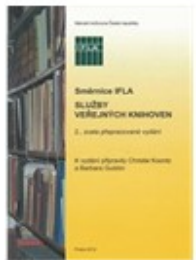
- na sekretariátu KISKu (Alice Lukavská)
- E-shop T-shock (<https://vydavatelstvi.citace.com/cs/>)

Další doporučená literatura

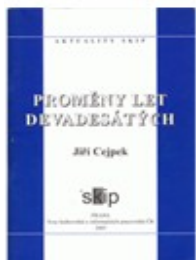

DILHOFOVÁ, Adéla; KRATOCHVÍLOVÁ Monika a LIDMILA, Jan. *Příručka pro knihovníky veřejných knihoven*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2013. ISBN 978-807-0511-992. Dostupné také z: <http://www.mzk.cz/pro-knihovny/vzdelavani-knihovniku/prirucka-pro-knihovniky>

KOONTZ, Christie; GUBBIN, Barbara. *Služby veřejných knihoven: směrnice IFLA*. 2., zcela přeprac. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2012. ISBN 9788070506127. Dostupné také z: <http://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/series/147-cs.pdf>

CEJPEK, Jiří. *Proměny let devadesátých: knihovnictví na prahu informačního věku - děje, myšlenky a názory*. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, 2005. Aktuality SKIP. ISBN 80-858-5115-6.

Další doporučená literatura

KATUŠČÁK, Dušan; FOBEROVÁ, Libuše; PAPÍK, Richard; TIMKO, Marek a VALJENTOVÁ, Lucie. *Kompendium knihovnictví 1*. Ostrava: Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, 2022-. ISBN 978-80-7054-306-1.

KATUŠČÁK, Dušan; FOBEROVÁ, Libuše; NIEĆ, Grzegorz; RANKOV, Pavol; DOSTÁLOVÁ, Lenka et al. *Kompendium knihovnictví 2*. Ostrava: Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, 2023. ISBN 978-80-7054-331-3.

Další zdroje

- ❑ [Informace pro knihovny](#)
- ❑ [Koncepce.knihovna.cz](#)
- ❑ [Knihovní zákon](#)
- ❑ [Autorský zákon](#)

Úkol #1 - Fotovýzkum

Vyfoťte:

1. místo, kde se učíte na důležitou zkoušku
2. co potřebujete k učení
3. vaši oblíbenou knihovnu nebo knihovnu ve vašem městě/obci
4. oblíbené místo ve vaší knihovně
5. místo ve vaší knihovně, které nesnášíte
6. co je pro vás knihovna

Úkol #1 - odevzdání

- ❑ odevzdávárna předmětu v ISu
- ❑ založte wordovský dokument
  - název dokumentu = Vaše příjmení
  - do dokumentu vložte vždy číslo, foto a krátký komentář
- ❑ vyhodnocení na konci semestru
- ❑ termín: do 31.10.2024

**PROLEGOMENA
OBORU
aneb Proč jet do Křižanova**

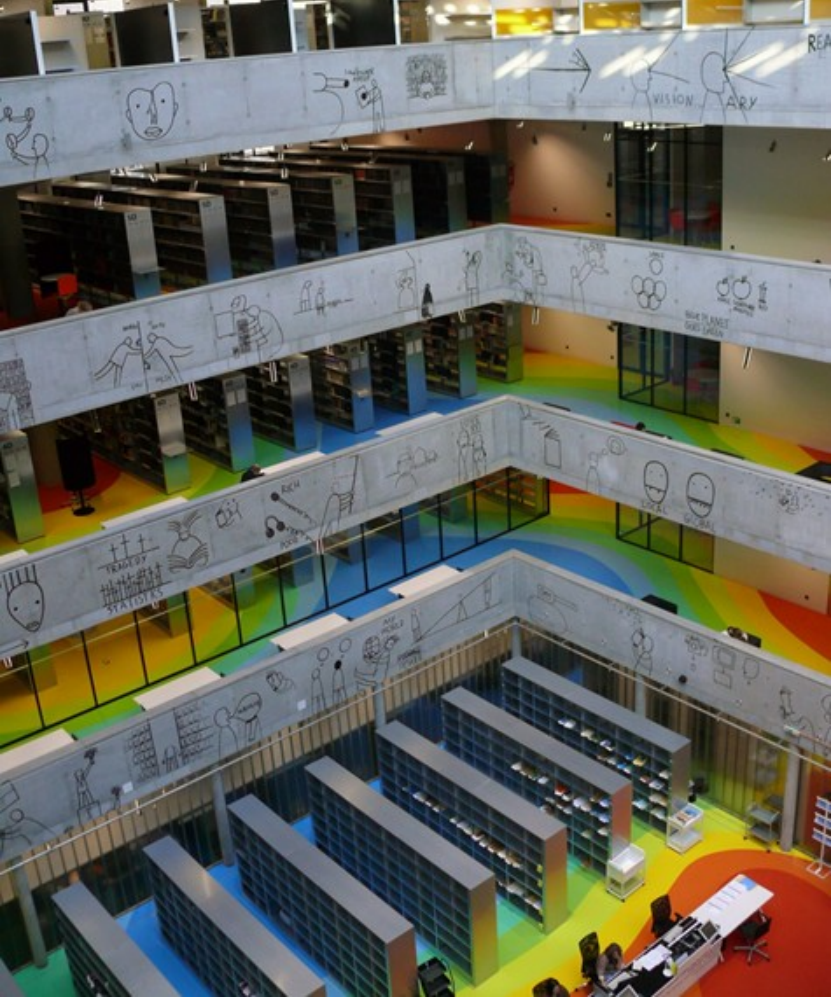

Co je
knihovna?

Moravská zemská knihovna v Brně

Národní technická knihovna v Praze

Ústřední knihovna FF MU

Národní knihovna - Klementinum

Knihovna obce Kujavy

Městská knihovna Česká Třebová

Městská knihovna Česká Třebová

INTERIÉR

Služby

Fond knihovny

Jak máme otevřeno

Pomozte knihovně

Základní dokumenty

Kontakty

Vítejte v Knihovně Cesty domů!

Naše knihovna je otevřena pro všechny, kdo mají zájem o literaturu zaměřenou na konec lidského života, na péči o umírající či na paliativní medicínu. Věříme, že každá dobrá kniha o těchto věcech je dlažebním kamenem cesty k dobrému umírání - pro každého z nás jednotlivě i pro nás pro všechny jako společnost.

Doufáme, že u nás naleznete to, co hledáte.

📅 Novinky

19. 9. 2015 | [21.9. - 28.9. 2015](#)

2. 9. 2015 | [Provozní doba na podzim 2015](#)

7. 5. 2015 | [Znáte nakladatelství Cesta domů?](#)

7. 5. 2015 | [Benefiční kavárna pro Cestu domů](#)

📄 [Nové knihy ve fondu](#)

🎯 Rychlá navigace

- [Katalog](#)
- [Knihovní řád](#)
- [Nové knihy](#)
- [Meziknihovní výpůjčky](#)
- [Information in English](#)

🎯 Tipy knihovny

- [Vydavatelská činnost](#)
- [Studentské práce](#)

☀ Pomozte nám pomáhat!

Knihovna Cesty domů je dosud jedinou veřejnou knihovnou v

Knihovna Cesty domů

Tisíce digitalizovaných dokumentů z českých knihoven na jednom místě.

Národní digitální knihovna Zpřístupnění digitalizovaných dokumentů včetně autorsky chráněných děl nedostupných na trhu pro uživatele knihoven.

Národní digitální knihovna
Národní knihovna České republiky

Hlavní knihovny

Moravská zemská knihovna

Národní knihovna České republiky

Knihovna Akademie věd ČR

Městská knihovna v Praze

Národní technická knihovna

Národní lékařská knihovna v Praze

Digitalniknihovna.cz

Národní zdroje

Zahraníční zdroje

Adresář knihoven

Zadejte hledaný dotaz, např. název knihy, autora, ..

Ve všech polích ▾

 Hledat

[Pokročilé vyhledávání](#)

[Geografické vyhledávání](#)

NÁRODNÍ ZDROJE

Vyhledávání v českých knihovnách a databázích

ZAHRAŇIČNÍ ZDROJE

Odborné a vědecké licencované publikace ze zahraničí

E-KNIHY

Volně dostupné elektronické knihy ke stažení

PTEJTE SE KNIHOVNY

Služba českých knihoven. Získejte odpovědi na vaše otázky.

Josef Škvorecký

Tankový prapor

Josef Škvorecký, 1924-2012

Konec poručíka Borůvky : detektivní žalozpěv

Josef Škvorecký, 1924-2012

Nevěsta z Texasu : romantický příběh ze skutečnosti

Josef Škvorecký, 1924-2012

Setkání v Bílé dámě, s

Čeští světci

První česká království

Martin Wihoda, 1967-

Svatá Anežka : příběh české princezny

Oldřich Selucký, 1955-

Ludmila : kněžna a světica

Jakub Izdný, 1986-

Jan Nepomucký : česká legenda

Informujeme

Využívejte služby portálu Knihovny.cz naplno!

Přihlášení prostřednictvím čtenářského účtu do Vaší knihovny vám umožní:

- **prohlížet vaše čtenářská konta** ze všech knihoven
- spravovat **seznamy oblíbených publikací**
- snadno **filtrvat a hledat** ve své knihovně
- **a mnoho dalšího...**

[Přihlášení uživatele](#)

[Registrace](#)

Bibliobus

Šamoobslužný kiosek v (obchodním) Centru Černý Most

...a tohle taky měla být knihovna

Knihovna Na Křižovatce

Knihovna Na Křižovatce

<https://knihovna.kisk.cz>

<https://www.facebook.com/nakrizovatce/>

KŘIŽOVATKA

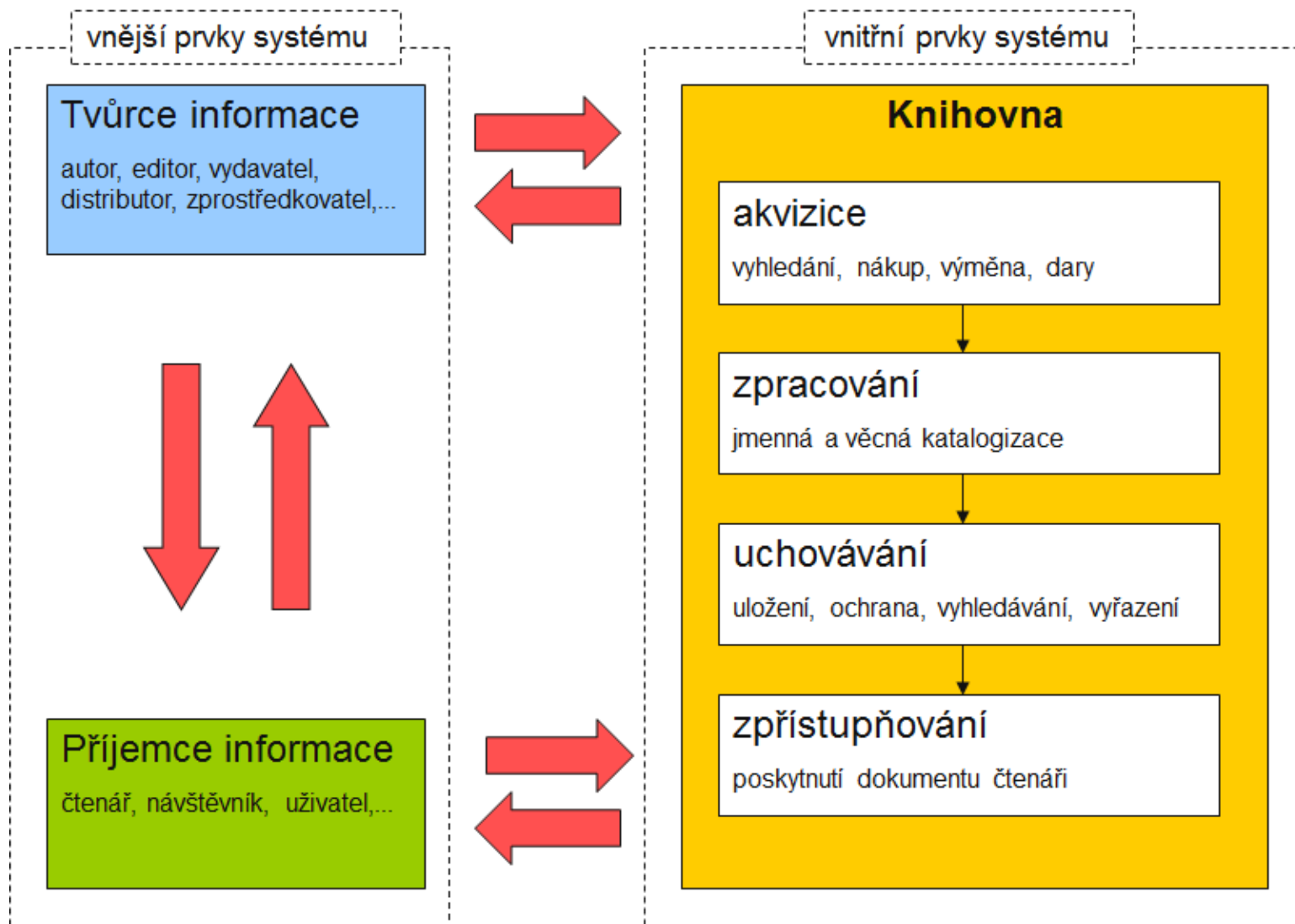
BUDE!

(registrujte si praxe)

Charakteristika knihovny

- ❑ kulturní, informační a vzdělávací instituce
- ❑ hlavní funkce
  - shromažďování dokumentů
  - zpracovávání dokumentů
  - uchovávání dokumentů
  - zpřístupňování dokumentů
  - poskytování služeb
- ❑ organizovaná sbírka dokumentů
- ❑ paměťová instituce

Informační systém knihovny

A woman with short, wavy blonde hair and glasses is smiling and holding a stack of several books. She is wearing a reddish-brown top. The background is a library with many bookshelves filled with books. The lighting is warm and focused on the woman.

Knihovník

Librarian v Googlu

2011

2012 a 2013

2015

2019, 2021 a 2022

2014, 2016 a 2017

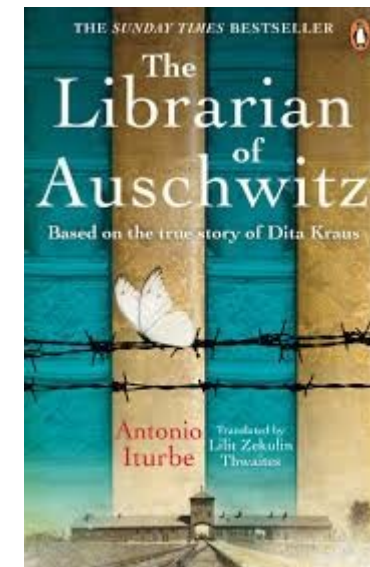
2018

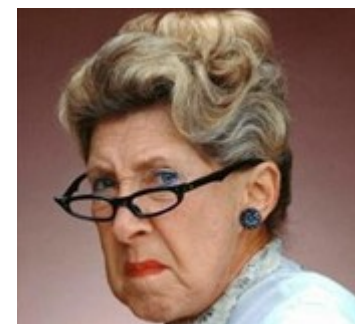
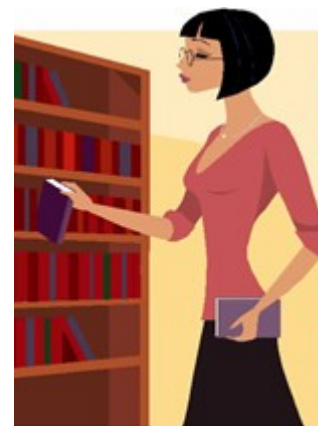
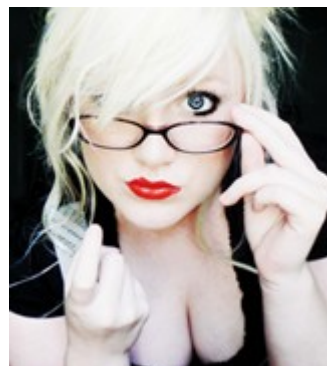
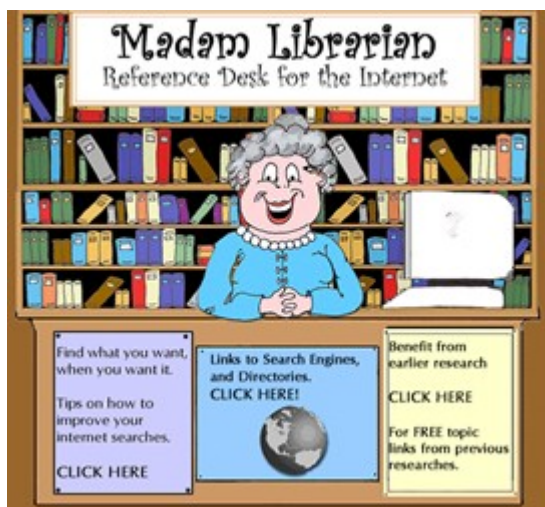
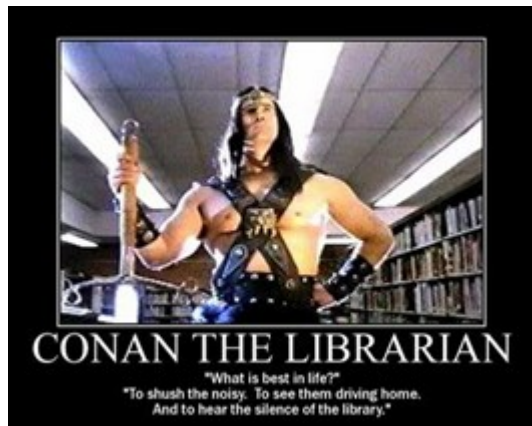
2023

2024

2020

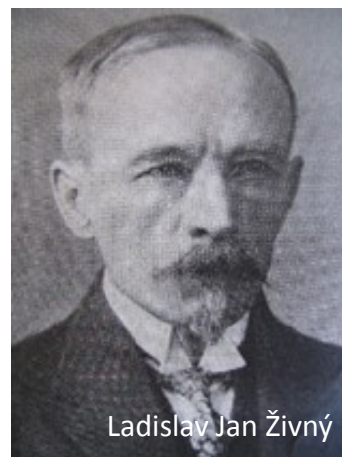

České knihovnické legendy

České knihovnické legendy

Aktuální osobnosti českého knihovnictví

Aktuální osobnosti českého knihovnictví

Zlata Houšková

Vít Richter

Miroslav Bartošek

Libuše Nivnická

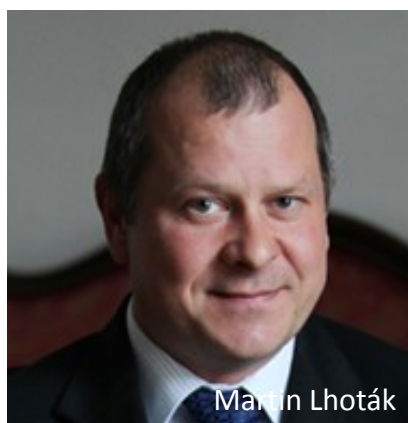
Tomáš Reháček

Bohdana Stoklasová

Martin Svoboda

Martin Lhoták

Petr Žabička

Tomáš Kubíček

Aktuální osobnosti českého knihovnictví

Aktuální osobnosti českého knihovnictví

Hana Landová

Jan Kříž

Radka Římanová

Michal Denár

Josef Moravec

Markéta Bočková

Zuzana Hájková

Jiří Pavík

Václav Šubrt

Další osobnosti českého knihovnictví

...a ještě
jeden
knihovní
k

Knihovník

- pracovník knihovny
- vykonávající odborné knihovnické práce
  - výběr, zpracování, organizování, vyhledávání dokumentů
  - zpřístupňování/dodávání dokumentů a informací uživatelům knihovny
  - znalost technologií
  - ...

Ideální knihovník

Knihovnické činnosti

<http://vimeo.com/37176303>

Národní soustava kvalifikací

- ❑ registr národních kvalifikací
- ❑ garantuje stát
  - zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů
- ❑ certifikace (certifikační autorita)
  - získání certifikátu – finanční náročnost
  - uplatnění???
  - srovnávání se zahraničím
- ❑ kvalifikační a hodnotící standard
- ❑ vazba na [Národní soustavu povolání](#)

Knihovnické kvalifikace

- ❑ [Knihovník akvizitér](#)
- ❑ [Knihovník katalogizátor](#)
- ❑ [Knihovník pracovník správy fondů](#)
- ❑ [Referenční knihovník](#)
- ❑ [Knihovník v přímých službách](#)
- ❑ [Knihovník v knihovně pro děti](#)
- ❑ [Knihovník specialista správce digitální knihovny](#)
- ❑ [Samostatný systémový knihovník](#)
- ❑ [další kvalifikace >>>](#)

Knihovník akvizitér (kód: 72-002-M)

Autorizující orgán: [Ministerstvo kultury](#)
 Skupina oborů: [Publicistika, knihovnictví a informatika](#)
 Povolání: [Knihovník akvizitér](#) ⓘ
 Platnost standardu: od 7.5.2014 do neomezeně
 Kvalifikační úroveň: 4

Kvalifikační standard

Název odborné způsobilosti	Úroveň
Orientace v nakladatelské politice v ČR	4 ●●●●○○○
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	4 ●●●●○○○
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	4 ●●●●○○○
Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení	4 ●●●●○○○
Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování	4 ●●●●○○○
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	4 ●●●●○○○
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	4 ●●●●○○○

KE STAŽENÍ

- [Kvalifikační standard](#) ▼
- [Hodnoticí standard](#) ▼
- [Autorizované osoby](#) ▼
- [Záznam o průběhu a výsledku zkoušky](#)
 Pro otevření a vyplnění formuláře si nainstalujte aplikaci [Software602 Form Filler](#)

DALŠÍ ODKAZY

- [Napište nám](#)
- [Návrh nové kvalifikace](#)

Knihovník akvizitér

ukázka kvalifikace na NSK

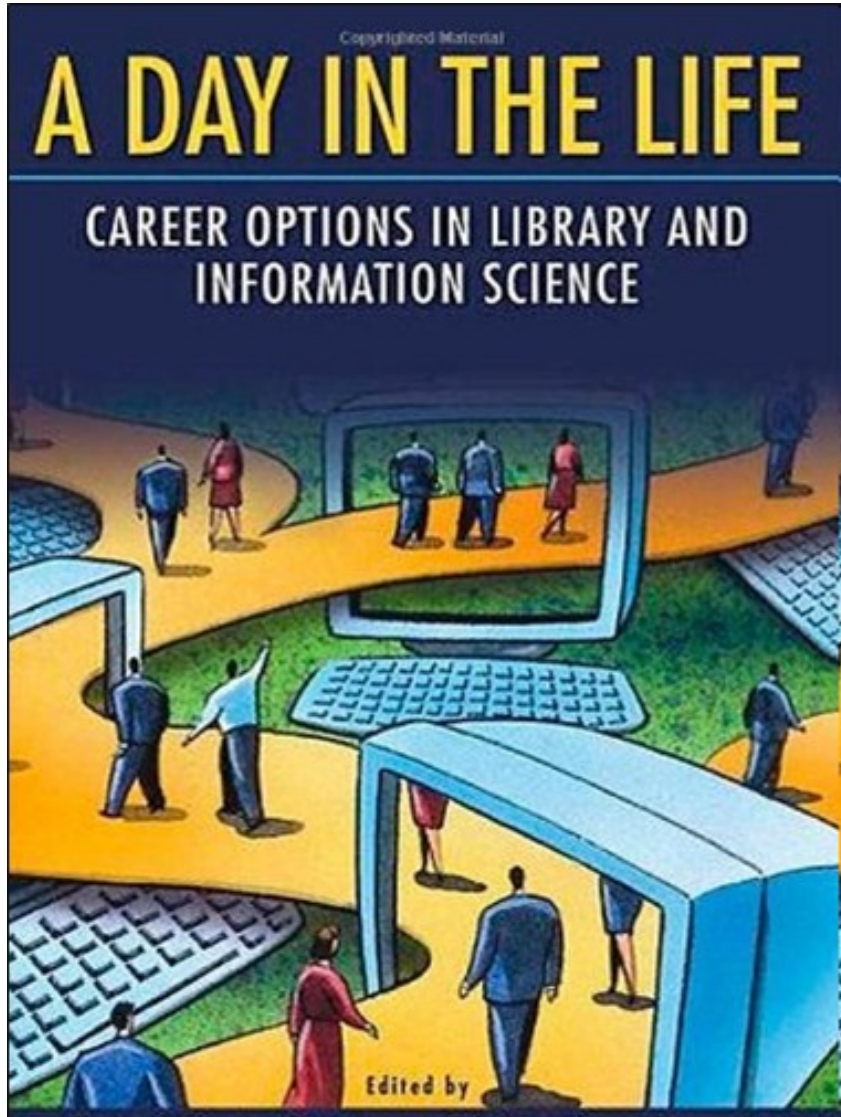
Problémy NSK

Znáte nějaké
knihovnické
profese?

A DAY IN THE LIFE

SHONTZ, Priscilla K. a MURRAY, Richard A. (eds). *A day in the life: career options in library and information science.*

London: Libraries Unlimited, c2007.

ISBN 15-915-8364-0.

- seznam povolání v oblasti knihovnictví a informační vědy
- rozděleno dle typů knihoven

Vybraná knihovnická povolání

- ❑ adult services librarian
- ❑ teen librarian
- ❑ children's librarian
- ❑ multimedia librarian
- ❑ electronic services librarian
- ❑ technical services manager
- ❑ internet trainer
- ❑ web marketing coordinator
- ❑ project manager/coordinator
- ❑ information architect
- ❑ librarian for blind and disabled
- ❑ human resource librarian
- ❑ reference librarian
- ❑ curriculum specialist
- ❑ metadata specialist
- ❑ technology librarian
- ❑ e-periodicals manager
- ❑ learning resource manager
- ❑ medical specialist
- ❑ rights and permission manager
- ❑ knowledge management specialist
- ❑ community evangelist
- ❑ technical evangelist
- ❑ ...

Děkuji Vám za pozornost

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Martin Krčál
krca1@phil.muni.cz